

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Autor pracy: mgr Piotr Sieńko

Promotorka: dr hab. Aleksandra Derra, prof. UMK

Promotor pomocniczy: dr Tymon Adamczewski, prof. UKW

Temat rozprawy doktorskiej: *Własna piosenka. Formuły emancypacji w tekstach wybranych współczesnych polskich artystek*

Prymarnym celem rozprawy jest interpretacja tekstów autorstwa polskich artystek zaangażowanych, które w swoich utworach skupiają się na sytuacji kobiet. Zaproponowane utwory celowo dobrano w taki sposób, żeby nie stanowiły one monolitu pod kątem tematycznym i gatunkowym. Ponadto także wybór artystek oddaje wskazaną wyżej różnorodność, bowiem w dysertacji poddano interpretacji teksty autorek, których twórczość znana jest szerokiej publiczności (między innymi Maria Sadowska, Ewa Farna, Natalia Przybysz) oraz mniej rozpowszechnione utwory kobiet, niestanowiące części sztuki głównego nurtu (między innymi Gang Śródmieście, Żelazne Waginy, WRR). W związku z wybranym tematem rozprawy oraz materiałem badawczym podstawową metodologię stanowi feministyczna krytyka literacka.

Realizacja głównego celu dysertacji musiała zostać poprzedzona skrupulatnym opisem polskiej tradycji literatury kobiet oraz charakterystyką teorii feministycznych w zakresie badań krytycznoliterackich, co pozwoliło na zaproponowanie trzech podstawowych obszarów tematycznych rozprawy. Wobec tego praca doktorska składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, podsumowania badań, bibliografii, a także śpiewniczka - spisu słów interpretowanych utworów.

Pierwszy rozdział stanowi kwerendę dotyczącą rozmaitych dzieł Polek, które jako jedne z pierwszych zainteresowały się losami kobiet. Przedstawienie tego stanu rzeczy pozwala na zobrazowanie literackich dokonań poprzedniczek wyżej wspomnianych artystek. Ponadto obrazuje polską tradycję pisarstwa feministycznego.

W drugim rozdziale zaprezentowano różnorodne perspektywy w feministycznych badaniach literackich (między innymi Elaine Showalter, Hélène Cixous, Ewa Kraskowska, Krystyna Kłosińska). Umieszczenie ich w aspekcie herstorycznym umożliwiło zwrócenie uwagi na rozwój badań krytycznoliterackich, ale też na skomponowanie pewnej „skrzynki z narzędziami”. Posłużyła ona w kolejnych częściach rozprawy, gdzie zinterpretowano wybrane teksty współczesnych artystek zaangażowanych.

Trzeci rozdział poświęcono hasłu „rewolucja” i to jemu podporządkowano wywód. Na początku tej części dysertacji objaśniono, w jaki sposób autor definiuje zaproponowany termin i pokazano jego miejsce w twórczości artystek zaangażowanych. Określono także polityczny wymiar tak rozumianej rewolucji. Natomiast kolejne podrozdziały stanowią interpretacje wybranych utworów części polskich artystek, jak chociażby Chór Czarownic, Żelazne Waginy, Gonix.

Czwarty rozdział poświęcono rozważaniom na temat ciała i cielesności. Analogicznie do poprzedniego rozdziału wytłumaczono podjęte terminy, co pozwoliło na wykluczenie kilku podobszarów (obraz kobiecego ciała w kulturze, przemoc fizyczna wobec kobiet oraz walka kobiet związana z cielesnymi ograniczeniami). Kolejne podrozdziały stanowią interpretacje zaproponowanych tekstów, a są to między innymi utwory Marii Sadowskiej, Natalii Przybysz i Gangu Śródmieście.

W ostatnim, piątym rozdziale głównym wątkiem jest herstoria. Wokół tego pojęcia część artystek buduje strategie emancypacyjne. Podobnie jak w przypadku trzeciej i czwartej części dysertacji także tutaj punkt wyjścia do interpretacji tekstów stanowi wyjaśnienie, w jaki sposób rozumieć można przywołane pojęcie. Szerokie zastosowanie tego terminu umożliwiło przyjrzenie się kobiecym doświadczeniom, a także sposobnie widzenia codzienności przez nie. Materiałem badawczym okazały się teksty artystek reprezentujących różnorodne gatunki muzyczne i perspektywy, jak chociażby WRR, Reni Jusis, Karolina Czarnecka.

Słowa kluczowe: emancypacja, krytyka feministyczna, tekst, artystki